

Aktuellt

ÄVENTYRARE Han blev den förste från Sjuhärad att nå världens högsta topp. Tomas Olsson skulle, tillsammans med Tormod Granheim, bli först i världen att åka skidor nerför nordsidan. Men, något gick fel.

För att kunna hitta Tomas startade boråsaren Andreas Swahn en insamling. Pengarna behövdes dock aldrig. Nu har de istället blivit hjälp åt anhöriga till de 16 sherpas som omkom i en lavin på Mount Everest 2014. Xtra Borås har berättelsen om bergsbestigarens arv.

Text: ANNA CLAESSION Foto: PRIVAT OCH XTRA BORÅS

Boråsarens olycka vändes till tacksamhet i Nepal

De insamlade pengarna som skulle finansiera räddningsaktionen för Tomas Olsson användes aldrig.

Förrän nu. Tack vare fonden har 16 familjer i Nepal fått bidrag efter att deras anhöriga dött i en lavin på Mount Everest.

"Hej, det är Tomas Olsson! Jag är på toppen av Mount Everest tillsammans med Tormod Granheim, Tshering Pande Bhotte och Lamba Bu Sherpa. Det har varit en otroligt tuff klättring i natt. Det har varit snöstorm hela vägen. Vi började klättra vid tio på natten ungefär och nådde nu alltså toppen tio i tolv. Förhoppningsvis har vi tillräckligt med kraft för att göra ett försök att åka skidor nerför nordsidan av Mount Everest. Det ska finnas en potentiell chans att vi ska kunna klara av det. Jag återkommer med rapport senare. Ha det bra!"

11.51, 16 maj, 2006 skickar Tomas Olsson ett meddelande från toppen av Mount Everest till familjen hemma i Gånghester som de sedan ska sprida vidare. Hälsningen blir hans sista.

Nästan nio år senare kommer ett annat meddelande från Nepal till Borås. Den här gången från Menuka Gurung. Hennes man var en av de 16 nepalesiska sherpas (bergsguidar) som omkom i en lavin på Mount Everest den 18 april 2014.

"Stort, stort tack för att ni gav pengar till oss, jag kommer inte att glömma er hjälp" lyder delar av meddelandet som är riktat till Tomas Olssons föräldrar Lars Olsson och Hanne Sterup-Hansen.

Efter Tomas Olssons tragiska olycka på Mount Everest

NEPALESISKA FAMILJERNAS TACKBREV

Några av änkorna har mailat till Tomas Olssons föräldrar för att tacka. Här är deras brev i originalform.

Namaste,
I am Menuka Gurung from Gorkha in Nepal whose husband died in Everest avalanche. Thank you for your help. I met Raja Gurung and he said about you and your son. Sorry for your son. Life is so

difficult. what karma does we have to do what work in our life. Many many thank you so much you gave some money for us. I will not forget your help.

Menuka Gurung

My name is Pasang Lhamu Sherpa. My late husband, Then Dorjee Sherpa, was one of the victim of everest avalanche of 2014. I received the money you hel-

ped us, Thank you very much, it was very helpful for me and my 4 years old son. Actually i received your money months ago but i had no one to write a mail for me, it's my nephew writing for me. It's hard to be a single parent specially in Sherpa society where there is no source of income for women. Hope to hear from you.

Pasang Lhamu Sherpa

Everest startades en insamling för att finansiera räddningsarbetet. Senare visade det sig att Tomas försäkring täckte kostnaderna och de insamlade pengarna lades in en minnesfond som skulle stötta skandinaver som råkat ut för liknande olyckor.

– Under de här åren har vi haft kontakt med många anhöriga men det har inte resulterat i några utbetalningar. Handlar det om räddningsaktioner så är 100 000 kronor väldigt lite pengar så det har varit svårt att hitta former för fonden. Nu tycker vi att vi måste göra något annat med dem, säger Lars Olsson, Tomas pappa.

Idén för hur pengarna skulle komma till användning fick de efter att Mount Everest tagit fler liv. 18 april förra året omkom 16 sherpa i en lavin och lämnade familjer beroende av försörjning efter sig.

– I de flesta fall är det kvinnor som har blivit ensam med barnen. De har ingen försörjningskälla kvar, säger Hanne Sterup-Hansen, Tomas mamma.

Att lokalisera de här familjerna visade sig dock vara lättare sagt än gjort. Bertil Warell är styrelsemedlem i Tomas Olssons minnesfond och arrangerar vandringsresor till Nepal. Till sin hjälp har han lokala bergsguiden Raju Gurung. Raju har också blivit ansvarig i sökandet efter de drabbade familjerna.

– Jag gick till Nepal Mountaineering Associations kontor och fick en lista med namnen på de sherpas som avlidit. Därefter började jag söka efter deras familjer. Jag har lyckats hitta 14 av 16 familjer men arbetar fortfarande med att söka efter de två återstående familjerna, säger Raju Gurung till Xtra Borås.

ANNA CLAESSION
anna.claesson@xtraboras.se

– När jag gav dem pengarna blev de extremt glada. Vissa grät av glädje. De uttryckte alla sin tacksamhet till mig och till Tomas Olssons minnesfond. De blev överraskade och väldigt glada över att någon de aldrig träffat hade beslutat sig för att hjälpa till, säger Raju Gurung och fortsätter;

– Min resa har ibland varit svår men jag är innerligt glad att jag kunde göra något för de här människorna.

Hemma i Borås har Lars och Hanne följt Rajus arbete och de är fortfarande tacksamma för allt stöd de fick efter Tomas bortgång.

– Vi blev så positivt överraskade över att så många engagerade sig. Det känns viktigt för oss att berätta vad som hänt med pengarna, att Tomas vilja fick skina igenom hela vägen, säger Lars Olsson.

På bilderna ovan syns Raju Gurung med några av de anhöriga som fått pengar från Tomas träffar han Psang Lhamu Sherpa och hennes son, sedan i tur och ordning; Pema Chopal, fru Roshani under en av vandringsarna till familjerna och längst ner till höger Tenzing Gyaza

Olssons minnesfond. Överst Doma Khatri, Raju och hans Sherpa. Foto: FAMILJEN GURUNG

Tormod Granheim, Fredrik Schenholm och Tomas Olsson i baslägret vid Mount Everest (överst). Tomas åker utför i Chamonix och visar sitt tält (mitten). Längst ner är sista bilden på Tomas innan han firade sig nerför klippan. Foto: FREDRIK SCHENHOLM, BT ARKIV & TORMOD GRANHEIM

Föräldrarna: "Att få hem Tomas var en diplomatisk aktion utan dess like"

Tomas Olssons hälsning från världens högsta topp är kulmen efter år av förberedelser. Allt är planerat. Alla detaljer är kontrollerade. Hans dröm har gått i uppfyllelse och nu ska nästa mål nås. Att klara av det ultimata för en extremskidåkare. Bli först på skidor nedför nordsidan på Mount Everest.

En dryg timme efter samtalet hem påbörjar Tomas, tillsammans med norrmannen Tormod Granheim, nedfarten. På skidor tar de sig ner till 8 500 meters höjd och ska där fira sig ner från en hög klippavslut. Tomas börjar och tar sig över kanten. Då går något fel. Fästpunkterna för Tomas rep lossnar och han faller. Handlost. Det enda Tormod hittar är Tomas isyx.

Efter att utmattad och förvirrad lyckats ta sig ner till lägret på egen hand informerar Tormod expeditionens fotograf Fredrik Schenholm om vad som har hänt. Han får sedan i uppdrag att föra det vidare.

– Fredrik ringde och sa att Tomas var borta, att ingen visste var han var. Vi pratade inte länge men jag sade till honom att ta vara på sig så att de inte skulle råka illa ut. Jag ville inte att de skulle känna sig tvungna att göra något och stressa upp sig, säger Tomas mamma Hanne Sterup-Hansen, som med resten av familjen väntat länge på besked.

Efter det börjar ett enormt projekt. Tomas ska hittas. Han ska hem.

Tomas Olssons föräldrar Lars Olsson & Hanne Sterup-Hansen med bilden av sin son.

– Vi visste inte om Tomas låg skadad någonstans eller ens levde. Alla sade till oss att det var utsiktslöst att hitta någon på Everest. Det vanligaste är att kroppen ligger kvar på berget. Men vi ville inte släppa detta. Vi ville göra allt, säger Lars Olsson, pappa till Tomas.

– Vi var tvungna att kolla alla möjligheter, annars hade vi aldrig kunnat släppa det, fyller Hanne i. På Everest anmäler sig många frivilliga att hjälpa till i sökandet. En expedition från brittiska armén söker av området med kare. Från Sverige försöker man samtidigt få hjälp av en helikopter i sökandet. Arbetet sköts till stor del av Tomas vännar Christian Dahlqvist, Daniel Lifvredson och Camilla Sundström. De mailar och ringer dygnet runt.

Problemet är att olyckan skett i Kina där man inte har helikoptrar som kan flyga på så hög höjd. Det här däremot Nepal. De två länderna ligger dock nästan i krig med varandra och förbindelserna går trögt.

– Det krävdes beslut ända upp på ministernivå i de här länderna för att få tillstånd för helikoptrarna. Det var en diplomatisk aktion utan dess like, säger Lars Olsson.

När tillståndet väl kommer är vädret för dåligt.

– För oss var det också viktigt att få reda på vad som hänt, att inte ha frågetecken kvar, säger Lars Olsson.

Helikoptern kommer aldrig till användning i räddningssyfte. Istället används den för att frakta Tomas kropp till Kathmandu. Något som hade varit nästintill omöjligt utan helikopterhjälp.

27 maj gör äventyraren Tomas Olsson sin sista resa hem till Borås. Han som blev först från Sjuhärad att bestiga världens högsta berg begravs 16 juni i Uppståndelsens kapell. På kistan finns hans isyx och rep. I kapellet står hans skidor och cykel.

– Man kan tycka att det kvittar var han ligger men det gör det inte. Det betydde väldigt mycket för oss och det hade varit en helt annan sak om han inte kommit hem, säger Hanne och Lars.

Efter begravningen valde de ut en passande plats för sin son, en plats med utsikt. Han är begravd på St Sigfrids griftegård. På ett litet berg.

Helikoptern kan inte lyfta. Istället gör man ett försök att beräkna var Tomas kan ha fallit. Fyra dagar efter att hälsningen skickades, den 20 maj, lyckas de två sherpas som följde Tomas och Tormod till toppen ta sig upp till 6700 meters höjd. Där hittar de Tomas kropp. 1 800 höjdmeter från klippan där han försvann, nästan helt begravd under snön. Efter en obduktion i Kathmandu konstateras det att Tomas avlidit eller slagits medvetlös direkt i fallet.

– Man kommer inte förbi saknaden, det gör man inte. Men, det är heller inte något som direkt pågår oss. Vi var tvungna att låta Tomas leva sitt liv och han uppnådde det han ville göra här. Det är faktiskt en tröst, säger Hanne.

– För oss var det också viktigt att få reda på vad som hänt, att inte ha frågetecken kvar, säger Lars Olsson.

Helikoptern kommer aldrig till användning i räddningssyfte. Istället används den för att frakta Tomas kropp till Kathmandu. Något som hade varit nästintill omöjligt utan helikopterhjälp.

27 maj gör äventyraren Tomas Olsson sin sista resa hem till Borås. Han som blev först från Sjuhärad att bestiga världens högsta berg begravs 16 juni i Uppståndelsens kapell. På kistan finns hans isyx och rep. I kapellet står hans skidor och cykel.

– Man kan tycka att det kvittar var han ligger men det gör det inte. Det betydde väldigt mycket för oss och det hade varit en helt annan sak om han inte kommit hem, säger Hanne och Lars.

Efter begravningen valde de ut en passande plats för sin son, en plats med utsikt. Han är begravd på St Sigfrids griftegård. På ett litet berg.

ANNA CLAESSION

LÄS MER: INSAMLINGSGRUNDAREN VILL GE TOMAS ETT MINNESMÄRKE